

S-budget för Danderyds kommun år 2026

Socialdemokraternas budgetförslag i korthet

Finansiering i korthet

- Socialdemokraterna satsar **49Mkr mer** än ordförandeförslaget på kommunens kärnverksamheter.
 - o Detta genom att resultatmålet 2026 sätts till +0.7Mkr jämfört med majoritetens förslag om +8.7Mkr (8.0Mkr)
 - o Skattesatsen ökas med 15 öre för 2026, till 18.40kr istället för majoritetens förslag om 18.25kr (27Mkr)
 - o Minskad konsultinhyrning, effektivisering av kommunens centraladministration inklusive förvaltningarna. (2.0Mkr)
- Vi Socialdemokrater anser inte att 2026 är året då kommunen ska ha fokus på överskott eller besparingar i verksamheterna för unga och äldre. Snarare tvärtom med tanke på situationen inom skola och förskola och måendet bland kommunens unga.
- Majoritetens föreslagna nya "reserv" inom budgeten för eventualiteter är en ny budgetpost. Tidigare har oförutsedda kostnader (och tyvärr historiskt även förutsedda kostnader i för strama budgetar) hanterats via tilläggsanslag. Vi socialdemokrater ser poängen med att KS har medel mer lättillgänglig inom ramarna för årsbudgeten och att vi gemensamt resonerar kring risker i kommande årsbudget i termer av "reserv" och att posten görs tydlig. Storleken på en sådan reserv är dock svår att uppskatta då reserven ska omfatta oförutsedda kostnader i hela verksamheten och alla nämndernas eventuella överskridande pga oförutsett ska kunna hanteras med reserven. **Vi vill med eftertryck dock poängtera att exempelvis underfinansiering i form av för lågt kalkylerade pris- och löneökningar i kärnverksamheter inte kan kvalificera sig för uttag ur reserv.** Vi noterar också att uttag ur reserven hanteras via KF i en likartad process som vid beslut om tilläggsanslag likt tidigare. Vi föreslår att reserven för 2026 sätts till 3Mkr istället för majoritetens 15Mkr. (12Mkr)

Satsningar i korthet

- Socialdemokraterna satsar 21 Mkr mer än majoriteten på skola och förskola för utveckling av kvaliteten och för att undvika ytterligare nedskärningar, nedläggningar och för att succesivt gå mot en högre personaltäthet i skola och förskola – det som forskningen visar ger bäst effekt på skolresultat, psykisk hälsa och välmående hos barn och unga.
- Vi vill tillföra Kultur- och fritidsnämnden ytterligare 7 Mkr för en mer rättvis, meningsfull och drogfri fritid för alla Danderyds unga. Tyvärr innefattar dessa 7Mkr ca 2.6Mkr för att kompensera för pris- och löneökningar som majoriteten valt att inte ersätta verksamheterna för i ordförandeförslaget. Samtidigt presenterar ordföranden en satsning om 2Mkr i sitt förslag. Dessa medel är ingen satsning utan räcker inte ens till pris- och löneökningar under perioden tyvärr.
- Socialdemokraterna stärker socialförvaltningen med ytterligare 9 Mkr främst till gagn för våra äldre. Vi väljer bland annat att göra det genom att i vårt förslag höja ersättningarna för hemtjänstcheck och omsorgspeng med ytterligare 2% utöver majoriteten. Vi hoppas detta ska ge personalen en förbättrad arbetsmiljö, mindre stress och mer tid tillsammans med våra äldre och behovande.

- Vi tillför Samhällsutvecklingsförvaltningen (SUF) ytterligare 9 Mkr för planerat underhåll. Det är förvisso ingen satsning, men vi anser att majoritetens förslag att kraftigt minska SUFs budget för planerat underhåll av våra fastigheter och anläggningar är en extremt dålig idé och vi ser oss därför nödgade att återföra medel för planerat underhåll i vårt budgetförslag med 9 Mkr. Att inte underhålla sina fastigheter och tillgångar är dokumenterat mycket dåligt och med den strategi skjuter vi garanterat kostnader framför oss som ofta också blir mycket större senare. Detta har vi tyvärr flera exempel på i vår kommun genom historien.

Generellt innebär Socialdemokraternas robusta budgetförslag ett större fokus på mer resurser till verksamheter som berör barn, unga och äldre än majoritetens.

Socialdemokraterna ser också stora behov av fler investeringar, reinvestering och underhåll i våra fastigheter och anläggningar samt att säkerställa att fastigheterna behålls i kommunal ägo och vi ökar därför investeringstakten 2026-28 jämfört med majoriteten. Se vår lista på prioriterade investeringsprojekt för perioden 2026-2028 nedan.

Socialdemokraterna yrkar bifall till Kommunstyrelsens ordförandes förslag till budget 2026 med följande ändrings- respektive tilläggsyrkanden:

Ändringsyrkande gällande skattesats för 2026

Skattesatsen ökas med 15 öre för 2026 jämfört med 2025: 18.40 kr

Ändringsyrkande gällande finansiella indikatorer för 2026

Resultatmålet sätts till +0.7Mkr istället för +8.7Mkr

Ändringsyrkande gällande reserv i KS för 2026

Reserven sätts till +3Mkr istället för +15Mkr

Kommunstyrelsen – ökat anslag om 2.0Mkr (Tilläggsyrkande)

- Ökad satsning på sommarjobb för Danderyds unga – **1.0Mkr**
- Inför 1%-procentsregeln om konstnärlig utsmyckning vid byggnation – **0.5Mkr**
- Minskad användning av konsulter och inhyrningar, effektivisering av centraladministration och förvaltningarna - **-2.0Mkr**

Varav nya exploateringsutskottet – extra anslag om 2.5Mkr (Tilläggsyrkande)

- Utreda återstart av kommunalt bostads- och fastighetsbolag i Danderyd (*Ett aktivt bolag som även arbetar med Fastighetsutveckling med fokus på uppfyllande av behov hos främst våra unga och äldre kommuninvånare men även personer mitt i livet som fått ändrade levnadsförhållanden*)– **0.5Mkr**
- Förberedande projekteringsarbete för föreslagna investeringar enligt listan med våra förslag på ”Investeringar under planeringsperioden 2026-2028” nedan utöver majoritetens avsatta medel – **2.0Mkr**

Socialnämnden – extra anslag om 9Mkr *(Tilläggsyrkande)*

- Utredda återstart av kommunal hemtjänst i egen regi (för invånarnas valfrihet och för att säkra kommunens upphandlingsförmåga) – **0.1 Mkr**
- Höjning av Hemtjänstcheck utöver majoritetens förslag med ytterligare 2% - **2 Mkr**
- Höjning av Omsorgspeng utöver majoritetens förslag med ytterligare 2% - **6 Mkr**
 - o Genom våra höjningar av peng och check ger vi exempelvis hemtjänstpersonalen förutsättningar att ägna mer tid åt de äldre och få en mindre stressig arbetsmiljö
 - o Genom höjningar av peng och check skapas bättre förutsättningar för personalutveckling, rekrytering och kompetensförsörjning
- Fria arbetsskor till personal inom hemtjänst och omsorg – **0,4 Mkr**
- Särskilda medel för arbetet med att minska våld i nära relationer (både vad gäller vuxna och yngre personer. Där kvinnor och flickor är särskilt utsatta) – **0.5 Mkr**

Utbildningsnämnden – extra anslag om 21Mkr *(Tilläggsyrkande)*

- Peng till grundskolan höjs för att bibehålla och förbättra dagens kvalitetsnivå med nuvarande organisering och lokaliseringar – **15Mkr**
- Peng till förskola, förskoleklass, och fritidshem ökas för att bibehållande och utveckling av kvalitetsnivå under budgetperioden – **6Mkr**

Vi vill genom tillförda medel enligt ovan dels ge skolorna och förskolorna rätt budgetförutsättningar för att:

- Öka personaltätheten i skolan. I låg- och mellanstadiet ska klasstorleken vara max 20 elever och i högstadiet max 25 elever
 - o Under budgetperioden gå mot att ge förutsättningar för verksamheterna att bemanna med minst en legitimerad lärare per 20 respektive 25 elever i låg- och mellanstadiet respektive högstadiet
- Öka personaltätheten i förskolan så att verksamheterna i Danderyd har ca. 1 personal per 3 barn *(i åldrarna 1-3 år)* samt ca. 1 personal per 5 barn *(i åldrarna 4-5 år)*
 - o Under budgetperioden gå mot minst en legitimerad förskolelärare per 6-12 barn *(i åldrarna 1-3 år)* samt 9-15 barn *(i åldrarna 4-5 år)*
- Forskningen är tydlig på området: Hög personaltäthet är det som främst gynnar skolresultat och psykisk hälsa bland unga
- Säkerställa att skolorna kan arbeta i lugn och ro och inte jaga tilläggsanslag under budgetåren
- Möjliggöra att frukost kan serveras i alla kommunala förskolor
- Säkerställa att förskolepersonal kan utrustas med arbetskläder och arbetsskor

Tekniska nämnden – extra anslag om 10Mkr *(Tilläggsyrkande)*

- Återförda medel för fortsatt arbete med planerat underhåll av fastigheter och anläggningar – **9.0Mkr**
- Säkerställa snöröjning även vid normal vinter – **0.5Mkr**
- Trygghetsskapande åtgärder (t ex. belysning) samt satsning på ljud- och bullerreducering genom grönskande åtgärder – **0.5Mkr**

Kultur- och fritidsnämnden – extra anslag om 7Mkr *(Tilläggsyrkande)*

- Kompensation för pris och löneökningar för att undvika besparingar verksamheten - **2.6Mkr**
- Utredning förutsättning återöppnande av fritidsgård i Djursholm – **0.2Mkr**
- Gå mot nolltaxor för plan- och hallhyror *(avseende barn- och ungas aktiviteter)* för kommunens föreningar – **2Mkr**
- Införa fritidsbank i kommunen – **0.2Mkr**
- Anställning av en ny kulturproducent – **0.7 Mkr**
- Halvering av taxan i kulturskola samt gratis instrumenthyra – **1.3Mkr**

Investeringar under planeringsperioden 2026-2028 *(Tilläggsyrkande)*

2026

- Förvärva tillbaka Villa Brage i kommunal ägo för att äga och förvalta fastigheten i kommunal regi. Inhyrning av fastigheter för kärnverksamhet är dokumenterat en dålig idé.
- Förberedande projektering för den utlovade fullstora idrottshallen vid Enebybergs IP
- Utredda möjlig anpassning av Storkalmars vård- och omsorgsboende för fortsatt verksamhet
- Avsluta projekteringen för byggnation av ny läktare, servicebyggnad inklusive omklädningsrum och toaletter vid Danderyds Arena och påbörja arbetena

2027

- Genomföra utbyggnad av Mörbyhallen för truppgymnastik
- Påbörja reinvestering i radhusen för äldre vid Enebyberg
- Förbereda skarpt beslutsunderlag *(förprojektering inkl kostnadskalkyl)* för antingen nytt badhus eller omfattande renovering av befintligt
- Genomföra förbättrande åtgärder i våra ishallar, generell upprustning samt utreda förutsättningar för elitspel i kommunen

2028

- Beredning för att i kommunal ägo starta byggnation av minst
 - o ett nytt äldreboende/trygghetsboende
 - o ett nytt korttidsboende
- Utredda ett eventuellt nytt Kultur- och kommunhus i kommunal ägo
- Projektering för en uppvärmd fullstor inomhusfotbollshall

Investeringar ovan skapar ökade kapitalkostnader (räntekostnader) motsvarande idag 2.2% på investerat belopp samt ökade driftskostnader för aktuellt objekt år 2 efter aktiverad investering och driftsatt anläggning. Investeringarna skapar också direkta kostnader i form av förberedande planerings- och projekteringsinsatser.

Danderyd 2026-11-10

Jenny Åkervall, gruppleadare Socialdemokraterna i Danderyd